

ARBETSTID & KLIMAT

© by: sa: Simon James & modified by Lasse Nilsson www.flickr.com/bearpark/2373643780

De Gröna | Europeiska fria alliansen
i Europaparlamentet

miljöpartiet de gröna

© BY: Morgan | www.flickr.com/meddygarnet/339268660

INLEDNING

Arbete är en källa till glädje, utveckling, sociala nätverk, kreativitet och – självklart – inkomst. För många blir det dock samtidigt en källa till stress, enformiga uppgifter, utbrändhet och fastnagling i låglönefällan. Arbetslinjen framhålls, såväl till vänster som höger, som allena saliggörande lösning på nära nog samtliga samhällsproblem. För 100 år sedan stod det 8 timmars arbetsdag på LO:s affischer och för nästan 40 år sedan blev 40-timmarsveckan lag. Statistiken ropar sedan länge till oss att arbetslinjen är naken: varje år blir vi lite effektivare och behovet av arbetade timmar minskar. Istället för att glädjas åt denna utveckling blir svaret från såväl S som M: Arbeta mer, producera mer, köp mer, mer tillväxt! Dessa krav på ständigt ökad arbetsinsats stressar inte bara oss människor utan även planeten vi bor på.

MINNS DINA TRE LYCKLIGASTE ÖGONBLICK...

För de flesta av oss har sådana ögonblick med relationer att göra – barn, kärlek, vänskap. Ett nytt jobb eller ett väl utfört projekt kan skapa stor glädje, men sällan är det inkomsten eller köp av konsumtionsvaror som människor tänker på när de får frågan ovan. Ändå har vi sedan 70-talet valt att ensidigt utveckla Sverige mot just målet om ökad köpkraft. Hela samhällets uppfinningsrikedom och produktivitetssökning har satsats på att förlänga köplustens långa arm snarare än att förkorta arbetstiden. Kanske bottnar motståndet mot arbetstidsförkortning i vårt nuvarande ekonomiska system som ensidigt satsar på tillväxt, kanske kan kortare arbetstid även vara början på vägen mot en mer hållbar, solidarisk och demokratisk ekonomisk utveckling.

Vår civilisation lider av resursbrist och ökad kamp om sinande naturresurser, vi människor lider av tidsbrist och tilltagande konkurrens om kvarvarande arbetstillfällen. Klimatarbetet ses av många som börda och ansträngning, trots att minskad stress och kortare arbetstid sannolikt utgör en väsentlig del av lösningen.

Kortare arbetstid ger oss mer fritid och mindre utsläpp, fler jobb och mindre stress, mer tid för varandra och demokratin. 40 timmarsveckan är inte det elfte budordet hugget i sten utan en siffra i en alldeles vanlig lag, som vi alldeles vanliga människor kan ändra på. Låt oss göra det!

© BY: Alexandre Duret-Lutz | www.flickr.com/gadU/284995199

KORT HISTORIK

Vad är en människa? Individ som rör över sig själv och som själv väljer utvecklingsväg eller arbetskraft nedskruvad i villkor omgivningen formar?

Ur kraven på allmän rösträtt och arbetstidsförkortning föds arbetarrörelsen. Strejkande byggnadsarbetare i Australien lyckas 1856 få till stånd världens första lagstiftning om 8-timmars arbetsdag, något som inspirerar arbetare i andra länder och leder amerikanska fackföreningar att utlysa generalstrejk för detta krav. När svenska socialdemokrater 1890 samlas till den första stora förstamajdemonstrationen på Gärdet i Stockholm så antas en resolution med texten:

VI FORDRA ARBETSTIDENS BEGRÄNSNING HUVUDSAKLIGAST AV FÖLJANDE SKÄL:

8-timmarsdagen skulle sätta en damm för den fysiska och intellektuella urartning som nu hotar arbetarklassen som en följd av dess omänskligt långa, i förtid utslitande, hälsoförstörande arbetstid.

8-timmarsdagen skulle ge arbetaren tid och krafter att ägna sig åt sin intellektuella och moraliska utveckling som fri människa och medborgare.

8-timmarsdagen skulle, allmänt genomförd, ha till omedelbar följd en förminskning av den reservarmé av arbetslösa som den nuvarande ekonomiska ordningen skapar.

Efter flera årtiondens politisk kamp - innanför och utanför de beslutande församlingarna - antar Sveriges Riksdag 1919 en lag om åtta timmars arbetsdag. Den så uppkomna 48-timmarsveckan - man arbetar vid den här tiden även på lördagar - kortas sedan stegvis och 1973 införs 40-timmarsveckan. Opinionsbildning för fortsatt arbetstidsförkortning ner till 6-timmarsdag / 30-timmarsvecka svallar genom 1970-talet och bärs upp av en allt stridbarare kvinnorörelse, men ett gubbgrått betongblock av näringslivsföreträdare och fackföreningstoppar lyckas genom hänvisning till "ekonomiskt ansvarstagande" stoppa fortsatt förkortning av normalarbetstiden. Facit av detta "ansvarstagande" för ekonomin har nu visat sig. Lönernas andel av förädlingsvärdet har sjunkit från 55% till 45% sedan början av 80-talet. Dessutom har den rikaste tiondelens disponibla inkomst ökat med 88% under de senaste 16 åren, medan den fattigaste tiondelens disponibla inkomst endast ökat med 15%. Ständigt ökande vinstutdelningar hör också till det som karakteriserat dessa år. Upprätthållandet av 40-timmarsveckan har, sammanfattningsvis, inte bara lett till en sedan 70-talet stigande - av konjunkturer oberoende - strukturarbetslöshet utan har dessutom medfört att de med högst inkomster erhållit en ständigt ökande andel av produktivetsvinsterna.

Under 1900-talets båda sista decennier ökar den faktiska årsarbetstiden i två länder i den industrialiserade världen: USA och Sverige. SCB:s Statistisk Årsbok (2009) upplyser om att "Årsmedeltalet för arbetade timmar var 138,6 miljoner per vecka. Värdet är det högsta som uppmätts i arbetskraftsutbudet sedan mätningarna startade 1963." Denna ökande arbetsinsats har emellertid, som vi sett, inte gynnat flertalet utan betalt för ökad snedfördelning av inkomsterna. Kortare arbetstid skulle, däremot, gynna alla lika mycket och därmed leda till en rättvisare fördelning av produktivetsvinsterna.

Det är knappast någon slump att vår tids alltmer avreglerade kapitalism växlar in ökad produktivitet i högre köpkraft för några istället för lägre arbetstid för alla. Ett ekonomiskt system uppbyggt kring maximal förräntning av investerade medel är programmerat för ständigt stegrad produktion och konsumtion och tillväxt utan slut.

© BY: à voir etc...[from "Amigurumi & Cie, 25 original crocheted creations"] | www.flickr.com//avoiretc/3441244946

35-TIMMARSVECKAN I FRANKRIKE

I mitten av 1980-talet införs 35-timmarsvecka i den tyska metallindustrin och i Frankrike sänks vid sekelskiftet normalarbetstiden från 39 till 35 timmar i veckan. Den omfattande franska arbetstidsreformen alstrar hundratusentals nya jobb och bygger, i korthet, på att företag som nyanställer som följd av arbetstidsförkortningen får sänkt arbetsgivaravgift och detta finansieras delvis av statens minskade kostnader för arbetslöshetsunderstöd. I samband med 35-timmarsreformens införande sjunker arbetslösheten i Frankrike med drygt tre procent och för första gången på flera årtionden ökar lönernas andel av BNP, medan den del som utgör företagets vinster sjunker något. Här finns förmodligen den huvudsakliga orsaken till högerns kompakta motstånd mot "les 35 heures" och president Sarkozys försök att rulla tillbaka reformen, som 70% av löntagarna anser inneburit betydande livskvalitetsvinster.

Många ekonomer och olika slags "experter" förutspådde att 35-timmarsveckan skulle försätta den franska ekonomin i ett svårt krisläge. Vi kan nu konstatera att de hade fel. Påståenden om att det är för dyrt att förändra näringslivet mot social och ekologisk uthållighet återkommer ständigt i inledningsskedet av större förändringsprocesser. En gång påstods att vi inte hade råd att förbjuda DDT och andra cancerframkallande bekämpningsmedel, senare ville man få oss att tro att den "dyra" vindkraften aldrig skulle bli lönsam, och nu försöker man inbilla oss att lagen om 40-timmarsvecka är lika omöjlig att förändra som tyngdlagen.

STIGANDE PRODUKTIVITET & STIGANDE ARBETSLÖSHET

Vetenskapliga och tekniska framsteg leder till kontinuerligt stegrad produktivitet - allt färre kan producera allt mer - och tenderar öka strukturarbetslösheten (den del av arbetslösheten som är konjunkturoberoende) eller "den teknologiska arbetslösheten", som den engelska termen lyder. Statistik från i-ländernas samarbetsorganisation OECD visar entydigt att produktivetsökningarna i Sverige och andra västeuropeiska länder sedan 1970 successivt minskat mängden tillgängligt lönearbete per person.

Strukturarbetslösheten kan minska om:

- BNP-tillväxten är större än produktivetsökningen; numera ovanligt i i-länderna och dessutom inte ekologiskt hållbart (om inte det än mer osannolika sker, att vid denna höga tillväxttakt resursförbrukningen per BNP-enhet minskar snabbare än tillväxten).
- Den förvärvsaktiva befolkningen minskar procentuellt snabbare än vad produktiviteten ökar, vilket dock knappast kommer att bli fallet i Sverige; fram till 2050 beräknas försörjningskvoten (antalet barn och äldre per förvärvsaktiv) öka med ca 15% medan produktiviteten fram till dess sannolikt ökar med det mångdubbla.
- Arbetstiden sänks; sedan 1970-talets början tar man i flertalet i-länder ut en allt mindre del av produktivetsökningarna som sänkt arbetstid och har följdriktigt drabbats av tilltagande strukturarbetslöshet.

© BY: Saad Akhtar | www.flickr.com/saad/1901721

De båda översta punkterna ovan är svåra att göra så mycket åt, om vi nu inte vill satsa på ekologiskt ohållbar BNP-tillväxt eller förbjuda tekniska framsteg som skapar produktivitet. Tillväxtvägen till full sysselsättning är stängd, annat än om energi- och resurseffektiviseringen i BNP är större än tillväxten. Detta kan ske kortvarigt under en teknikomställning, men kan knappast utgöra grunden för en hållbar ekonomi.

Däremot är det lätt att ta ut produktivitetsökningarna i form av kortare arbetstid, snarare än höjd lön. Det är precis detta en majoritet vill enligt flertalet opinionsmätningar. Att så ändå inte sker - och att inget parti ens på allvar driver frågan - tål att fundera över. Håller den representativa demokratin på att bli allt mindre representativ? Folkhemsbyggaren Per-Albin Hansson, den före detta muraren som var statsminister 1932-46, strävade efter att "hålla ett stort öra vänt ner mot folket". Mot vilka vänder dagens folkvalda sina öron? Om vi tagit ut hälften av den produktivitetsökning som ägt rum sedan 1980 i form av arbetstidsförkortning så hade vi idag varit nere i 32-timmars arbetsvecka. Men istället för att de partier som har kortare arbetstid i sina partiprogram tar strid för detta så vågar inget parti längre driva frågan.

På andra håll i det offentliga samtalet – bland debattörer och forskare – gryr emellertid på nytt ett intresse för arbetstidsfrågor. I sin tankeväckande bok *Keynes barnbarn* skriver Christer Sanne:

”Årligen utförs ca 7 miljarder betalda arbetstimmar i Sverige. Arbetsvolymen har legat mellan 6 och 7 miljarder så länge det finns statistik, från slutet av 1800-talet. Det är "det samhälleligt nödvändiga arbetet" för att försörja alla på en rimlig behovsnivå, både de arbetande och de som står utanför arbetet. Men medan befolkningen har vuxit har arbetstiden per arbetande sjunkit ganska måttligt. Därför står idag en miljon – mer eller mindre, beroende på synsätt – svenskar i arbetsför ålder utan förvärvsarbete. Så kan inte samhället fungera i längden; det är inte socialt hållbart.

I den i Tyskland uppmärksammade boken *Arbeitswut* (Arbetsdyrkan) skriver de båda ansedda ekonomijournalisterna Philipp Löpfe och Werner Vontobel att den tillgängliga mängden lönearbete fördelad på antalet tyskar i förvärvsaktiv ålder endast är 25 timmar i veckan och fortsätter att sjunka. Deras slutsats är glasklar: vi kommer aldrig att lyckas avskaffa arbetslösheten så länge vi envisas med att hålla fast vid 40-timmarsveckan. De anser att vi istället för arbetstidsförkortning borde tala om **arbetstidsfördelning** och fråga oss om dagens samhälle där 40% arbetar "normalarbets-tid", medan 30% får hålla tillgodo med mer eller mindre påtvingad deltid och resten vandrar in och ut ur arbetslöshet, verkligen är det optimala sättet att fördela det tillgängliga lönearbetet på.

Som så ofta när det handlar om fördelning så handlar även fördelningen av det tillgängliga lönearbetet om solidaritet. Vill vi ha ett vinnaren-tar-allt-samhälle uppdelat i innanförklass och utanförklass eller vill vi ha ett inklusivt samhälle där alla deltar? Vill vi ha ett arbetsliv präglad av stenhård konkurrens mellan arbetstagarna om den krympande mängden lönearbete? Vilken sorts arbetsplatser skapar detta? En jämnare och mer solidarisk fördelning av lönearbetet skulle sannolikt dämpa konkurrenstrycket och istället befrämja tillit och samarbete, med troligen långsiktigt mycket stora vinster för såväl företagen som samhället.

ARBETSTID & KLIMAT

© BR: Rainmaker | www.flickr.com/azrainman/2047910540

I vilken utsträckning produktivitetssökningarna tas ut som kortare arbetstid respektive höjd lön påverkar inte bara nivån på arbetslösheten utan får även påtagliga konsekvenser för energiförbrukning, utsläpp av växthusgaser och ekologiska fotavtryck.

Den amerikanska sociologen och konsumtionsforskaren Juliet Schor har i en studie av 18 i-länder påvisat ett tydligt samband mellan antalet arbetade timmar per person i förvärvsaktiv ålder och invånarnas ekologiska fotavtryck, ju mer utfört arbete desto större miljöbelastning. Hon framhåller att hela den produktivitetssökning som ägt rum i den amerikanska ekonomin sedan 1948 tagits ut som löneökningar och vinstutdelningar - och påpekar att om man istället växlat in detta produktivitetssprång i kortare arbetstid så skulle 4-timmars arbetsdag, alternativt 6 månaders semester, ha kunnat förverkligas. Hennes slutsats blir att introduktion av resurssnåla gröna teknologier inte räcker för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling så länge vi envisas med att växla in produktivitetssökningarna i inkomstökningar:

” Jag anser istället att en framgångsrik väg mot uthållighet i den rika världen måste utmana vår tro på tillväxt och leda till arbetstidsförkortningar som får konsumtionsökningarna att plana ut. Det är i själva verket svårt att föreställa sig en etisk, snabb och politiskt genomförbar lösning på den globala ekologiska krisen utan att befolkningarna i den rika världen minskar antalet arbetstimmar per capita.

David Rosnick och Mark Weisbrot vid Center for Economic and Policy Research i Washington för fram liknande tankegångar. I rapporten *Are Shorter Work Hours Good for the Environment?* konstaterar de att amerikaner har 16% längre årsarbetstid än västeuropéer och att detta utgör huvudorsaken till att såväl BNP / capita som utsläppen av växthusgaser per capita är avsevärt högre i USA. De bedömer att USA skulle ha kunnat infria Kyotomålen om man reducerat arbetstiden till västeuropeisk nivå. Om istället den övriga världen närmar sig den höga amerikanska årsarbetstiden varnar de för att detta vid seklets mitt skulle kunna medföra en höjning av den globala medeltemperaturen med ytterligare 1 - 2 grader.

Ett par andra i USA verksamma ekonomer, Samuel Bowles och Yongjin Park, har visat att ju mer ojämnt ett land är desto längre tenderar arbetstiden att vara. I lågskatteländer med stor socioekonomisk spridning är pengar ofta helt avgörande för att få tillgång till utbildning och sjukvård och dessutom spelar här statuskonsumtion vanligen stor roll för människors identitet; sammantaget leder detta till en järnbur av arbete och konsumtion.

Den kanadensiske miljöekonomen Peter Victor har utvecklat en uppmärksammod modell för låg eller ingen tillväxt i ekonomin (LowGrow), där arbetstidsförkortning spelar en avgörande roll:

” Om fler människor arbetade färre timmar skulle det vara möjligt att uppnå full sysselsättning utan att i så hög grad behöva förlita sig på tillväxt.

FN:s miljöorgan UNEP lyfter också - i rapporten *Green Jobs* - fram sambandet mellan arbetstidsförkortning och ekologiskt utrymme:

” Industrialiserade ekonomier är enormt produktiva - samma mängd varor och tjänster kan produceras med hjälp av allt mindre mänskligt arbete. I princip kan detta växlas in i: högre lön (i nivå med produktivitetssökningarna) med bibehållen arbetstid eller sänkt arbetstid med bibehållen lön. I praktiken har det förra fallet utgjort det vanliga. Flertalet människor har låsts in i en livsstil präglad av att arbeta och köpa.

Sedan industrialiseringen på 1800-talet har arbetsgivare och fackföreningar stridit om arbetstiden. De anställda har kämpat för minskad arbetstid – i form av kortare arbetsdagar eller arbetsveckor, längre semester, sänkt pensionsålder, eller betald föräldradighet. Drivkraften har främst utgjorts av en önskan om mer livskvalitet och att skapa fler jobb. Miljöhänsyn har sällan spelat en avgörande roll, men att växla in produktivitetssökningar i mer fritid istället för högre lön och ökad konsumtion blir allt viktigare även ur ett ekologiskt perspektiv.

Internationella Fackliga Samorganisationen (**International Trade Union Confederation**) och Internationella Arbetsgivarorganisationen (**International Organisation of Employers**) står båda som medutgivare till den här FN-rapporten.

I Sverige har en forskargrupp vid institutionen för fysisk resurst teori vid Chalmers i Göteborg publicerat en rapport som mynnar ut i slutsatsen att ”en ökning eller minskning i arbetstid förorsakar en nästan proportionell förändring i energianvändning och utsläpp av växthusgaser. En minskning av arbetstiden med 10 procent reducerar i genomsnitt energianvändning och utsläpp av växthusgaser med 8 procent...”.

För att en arbetstidsförkortning ska få positiva klimat- och miljöeffekter bör den även – ifall kostnaden inte täcks av stegrad produktivitet – resultera i lönesänkning. Låginkomsttagare bör då kompenseras genom – exempelvis – skattesänkningar, förslagsvis finansierade av skattehöjningar för höginkomsttagare och införande av skatt på värdepappershandel och valutatransaktioner. Höginkomsttagare blir då förhoppningsvis mindre benägna att arbeta övertid och får istället mer tid över till socialt liv och samhällsengagemang – pengar och prylar skiftas till tid och upplevelser, och redan överstora ekologiska fotavtryck växer inte ytterligare.

VILKET SAMHÄLLE VILL VI HA?

Redan socialliberalismens upphovsman John Stuart Mill ifrågasatte möjligheten av ständig tillväxt och skriver i sitt huvudverk *Nationalekonomins principer* (1848):

” Jag inser inte varför det skulle var något att glädjas över att personer som redan är rikare än någon har behov av att vara skulle kunna fördubbla sin konsumtion av sådant som ger liten eller ingen tillfredsställelse annat än som symboler för rikedom. Det är bara i mindre utvecklade länder som ökad produktion fortfarande utgör ett viktigt mål: i de mest utvecklade länderna behövs istället jämnare fördelning.

Och inte heller skänker tanken på en värld där inget lämnats till naturens spontana aktivitet någon större glädje; där varje stycke land odlats upp och där varje blommande vildmark eller naturlig betesäng lagts under plojen och där varje fyrfoting eller fågel som inte gjorts till husdjur utrotats och där varje häck eller överflödigt träd röjts undan och där knappast en plats finns kvar där en vild buske eller blomma kan växa utan att utrotas som ogräs av det avancerade jordbruket.

Om jorden förlorar sin ljuvlighet genom obegränsad tillväxt av rikedom och befolkning, bara för att kunna hysa en större men inte lyckligare befolkning, så hoppas jag innerligt för eftervärldens skull att människorna kommer att nöja sig med ett stationärt tillstånd, långt innan de av nödvändighet kommer att tvingas till det.

Det behöver knappast påpekas att ett stationärt tillstånd av kapital och befolkning inte innebär ett stationärt tillstånd för mänskliga framsteg. Det kommer att finnas lika mycket utrymme som någonsin för kultur och sociala framsteg; lika mycket utrymme att förfina konsten att leva, och mycket större sannolikhet för att så sker när kampen för överlevnad inte längre upptar all energi. Också det tekniska vetandet kommer att kunna utvecklas lika framgångsrikt, med den skillnaden att istället för att enbart tjäna syftet att få förmögenheter att växa, så kommer de industriella framstegen att minska behovet av arbete.

DEMOKRATIN OCH ARBETSTIDEN

Vi går mot en tid av skärpta konflikter om sinande naturresurser. Utvecklingsländerna knackar på dörren till vårt välstånd. Vi kan då inte ständigt jaga än mer materiell konsumtion, om länderna i Syd skulle skjuta på ett sådant rörligt mål skulle klimatet och miljön skjutas i sank. Rättvisa, fred och miljö talar för minskad resursförbrukning i rika länder. Arbetstidsförkortning ger oss en lösning, som dessutom ökar vårt välbefinnande. Det relativa värdet av ytterligare inkomstökningar vid redan tämligen höga inkomster är marginellt. Tidsvinster är däremot absoluta. Lyckoforskningen visar att en större andel av jordens resurser till de fattiga skulle ge ökad effektivitet i ekonomin, om man byter välfärdsåtgärd från det ohållbara BNP per capita till mängd lycka per förbrukad naturresurs.

Mer fritid ger också ökad möjlighet till politiskt engagemang och socialt deltagande. Studier visar på stor variation i hur man använder den tid som frigörs vid en arbetstidsförkortning; en del går till ökat ideellt eller politiskt arbete samt att hjälpa varandra i vardagen.

Det är knappast någon slump att det ofta varit kvinnoförbunden i olika partier som drivit på för kortare arbetstid, som betraktats som en central jämställdhetsfråga. I det kvinnodominerade fackförbundet Kommunal har gräsrotterna på kongresserna varit pådrivande för kortare arbetstid medan ledningen bromsat.

Det är tveksamt om dagens ekonomiska system kommer att kunna leverera lycka och välstånd på ett hållbart sätt. Vår tids politik förvaltar - snarare än förändrar - samhället. Men utan grundläggande förändringar riskerar förvaltandet att bli allt svårare och till sist kanske omöjligt. Det är dags att uppdatera det gamla gröna slagordet "dela på jobben!" till "dela på jobben - hela klimatet!". Kortare arbetstid är en snabb och effektiv åtgärd mot både överhettad ekonomi och överhettat klimat.

Carl Schlyter insåg efter att ha arbetat med människor på en soptipp i Brasilien att en bättre miljö går hand i hand med bättre sociala villkor. Det blev hans väg in i den gröna rörelsen.

Carl är idag EU-parlamentariker för Miljöpartiet de Gröna. I EU-parlamentet är han vice ordförande i miljöutskottet och ersättare i utskottet för internationell handel, vilket ger honom möjlighet att knyta samman olika aspekter av arbetet för en uthållig utveckling.

Framtidens största politiska utmaningar ligger på global nivå. Miljöproblem, krig och svält är något vi måste lösa tillsammans. Men att lösa dessa problem kräver en insikt i hur de hänger ihop, det duger inte att skapa stormaktsunioner mellan rika länder. Därför samarbetar vi med länder som ser konsekvenserna av problemen och där den starkaste viljan till förändring finns.

De rika länderna i världen har ett stort ansvar för att bryta fattigdomsspiralen, inte minst genom att ge de fattiga länderna rättvisa handelsvillkor och sluta utnyttja deras råvaror och arbetskraft med osolidariska metoder och avtal. För oss gröna är det en självklarhet att ta det ansvaret, och du kan hjälpa till.

Källor

Samuel Bowles & Yongjin Park, Emulation, Inequality, and Work Hours: was Thorstein Veblen Right? (The Economic Journal 2005; 115 (507): F397-F412) • Philipp Löpfe & Werner Vontobel, Arbeitswut (Campus Verlag, 2008) • J S Mill, Nationalekonomins principer (1848) • Jonas Nässén & Jörgen Larsson & John Holmberg, The effect of work hours on energy use [Physical Resource Theory, Chalmers University of Technology, 2009] • David Rosnick & Mark Weisbrot, Are Shorter Work Hours Good for the Environment? (Center for Economic and Policy Research, 2006) • Christer Sanne, Keynes barnbarn (Formas, 2007) • Juliet Schor, Sustainable Consumption and Worktime Reduction (Journal of Industrial Ecology, 2005, vol 9, nr 1-2) • UNEP, Green Jobs (2008) • Peter Victor, Managing without Growth (Redefining Prosperity Project, 2008) • Kjell Östberg, Fjärde internationalen 4/1996

Alla citat - utom det ur Christer Sannes Keynes barnbarn - är översättningar från engelska och har utförts av Valter Mutt; de kan avvika från auktoriserade översättningar.

KONTAKT

Carl Schlyter, EU-parlamentariker
Telefon Bryssel: +32 2 284 5273
Telefon Strasbourg: +33 38817 5273
E-post: carl.schlyter@europarl.europa.eu
Hemsida: www.mp.se/carl

Jeanette Perman, politisk assistent
Telefon Bryssel: +32 2 284 7273
Telefon Strasbourg: +33 38817 7273

Valter Mutt, omvärldsanalytiker
Telefon: 0760-24 05 45
E-post: valter.mutt@mp.se

Marita Pahlén, pressekreterare
Telefon: 0706-75 03 73
E-post: marita.pahlen@telia.com

De Gröna | Europeiska fria alliansen
i Europaparlamentet

Tryck: W&D 2009, Form: Lasse Nilsson, yeförm

JA, JAG VILL...

- få mer information om Miljöpartiet de Gröna
- bli medlem i Miljöpartiet de Gröna
- bli medlem i Grön Ungdom (jag är under 26 år)
- bli medlem i Gröna Studenter

Namn:

Adress:

porto

Miljöpartiet de Gröna
Pustegränd 1-3
118 20 Stockholm

Grön Ekonomi/2009